

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 17. decembra 1873.

Obseg: Nekoliko o pomnožitvi vinske trte. — Gospodarske skušnje. — Gozdno postavo, kako jo natanko spolnovati, gozdne preiskave izpeljavati in napraviti gozdni kataster. (Dalje.) — O ljudskih šolah na Štajarskem. — Slovenci. (Dal.) — Krogotók Mladočehov. — Slovensko slovstvo. — Mnogovrstne novice. — Deželni zbori. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Nekoliko o pomnožitvi vinske trte.

Precejšnje je število kmetovalcu bolj ali manj koristnih rastlin, katere se ne le s pomočjo svojega semena, temuč tudi po primerno izbranih delih svojih — kosih — pomnožiti dadó. Med družimi spada v vrsto takih kmetijskih rastlin tudi ena gotovo najvažnejših, to je, vinska trta.

Da! vinska trta pomnožuje se navadno izključljivo le po ugodno izbranih delih svojega lesa, kateri se pod pravimi pogoji v zemlji kaj rad ukoreniči, ter tako v novo rodovitno rastlino — trto — spremeni.

Vzroki tej pomnožitvi so pa različni. Pred vsem pridemo ž njo v veliko krajšem času do zaželenega sadú, — drugič se ta pomnožitev veliko laže izpeljati dá memo one s semenom (pelkami), in tretjič smo le ž njo v stanu trte istega sadú, istega grozdja doseči katerega si želimo, to je, katerega na materni rastlini — trti — katero hočemo pomnožiti, in na kateri smo les rezali — najdemo.

Do sadú, smo rekli, da pridemo v krajšem času, to je res; kajti trta, katero smo si s pomočjo v zemljo položenega kosa lesa — kovč imenovanega — priredili, rodi nam že v 4. letu prav gotovo; una iz semena ali iz pelkov pridobljena pa še le v 6. letu, ali celó še pozneje.

Prostejša je pomnožitev s kovči, ker zadostuje, da te prav izberemo ter jih potem za eno ali dve leti le tako zasadimo, da se v tem času vkoreničijo, in da jih potem še le, kakor okoreničene kovče ali bilfe na pravo mesto v vinograd presadimo. Vsadimo jih pa tudi lahko koj na prostor, katerega jim za celi čas koristnega življenja odločimo. Iz pelkov dobljene trte pa nismo v stanu pred 5. ali celó 6. letom v vinograd presaditi, dasiravno jo moramo med tem časom na prostoru, kamor smo jo vsejali, vsako leto primerno obrezavati, okopavati, oplesti itd. Le ž njo smo v stanu trte istega sadú, isto sorto doseči, kakoršne je mati. Kakor namreč iz pelkov najžlahnejših hrušek ali jabelk le drevje malo ali celó nič vrednega sadú pridelamo, tako nam tudi iz pelka izrastla trta ne donša takega sadú, takega grozdja, kakoršnega na tisti trti vidimo, na kateri je pelk dozorel, ampak vse drugačno. Navadno se dobé iz pelkov sicer nove, a večji del slabeje sorte trt.

O pomnožitvi vinske trte s sejanjem pelkov iz vseh ravno naštetih vzrokov ne bodemo tedaj dalje go-

vorili, marveč prepustimo ta način velikim vrtnarjem, kateri se navadno s tem le zato pečajo, da dobijo nove nepoznane sorte grozdja, bodo-si kakoršne koli.

Takim „novim“ sortam dajejo v svojih katalogih kaj lepa imena, ter hvalijo njihovo dobroto in lepoto na vse kriplje, — to pa le zarad tega, da si kakega bedaka na limanice vlové, kateri jim „novo“ sorto — zeló drago plača.

Vinorejcu, kateremu so te vrstice namenjene, bila je, je še zdaj in bode prav gotovo tudi zmirom in vselej pomnožitev s pomočjo lesa najkoristnejša; zatega del hočemo le o tej — posebno zdaj, ko se je čas novih zasaditev vinske trte približal — kaj več spregovoriti. Pravi povod temu našemu namenu nam je pa prav za prav resnica, da se, akoravno že od nekdanj po vseh vinorejskih deželah navadna pomnožitev vinske trte s pomočjo kovči vendar še marsikje prav pravilno ne vrši. Naravne postave o rašči jemljejo se namreč prerado le površno v poštev; pa še to le iz gole navade, ne pa iz prepričanja ali prave vednosti; to pa je ravno krivo, da se marsikje na velike hibe o pomnoženju trte naleti. Še celó med slovenskimi vinorejci ni to — večidel — nikaka redka prikazen, pa vsaj se je ravno tem do novejšega časa tudi najmanj priložnosti naklonilo, da bi se v kmetijstvu sploh in v vinstvu kaj bolj izobrazili, in so vsled tega ostali le samouki.

Slovenskim našim vinorejcem bode naj toraj vse sledeče posebno v prevdarek priporočano.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske skušnje.

Kako grozdje pozimi frišno ohraniti.

Kitajci (Kinezi) ohranijo grozdje frišno do sred zime tako-le: V buči izrežejo okrogli kos, potem izpraznijo bučo in jo napolnijo z grozdem, potem izrezani kos spet pritisnejo na luknjo nazaj in spravijo bučo, z grozdem napolnjeno, na suhem in hladnem mestu.

Tok smole na sadnem drevju zaceliti.

Slavni sadjerejec Paulin priporoča kot najlože sredstvo to-le: Ona mesta, kjer se smola prikaže, izreži do zdravega lesa, rane čisto izperi s krtačo, pa z vlažnimi platnenimi cunjami izpolni in celo to mesto omotaj s veliko laneno cunjo, katero zmirom mokro ali vsaj vlažno drži. O 8–10 tednih se rane zacelijo, nova kože izraste, in drevo je pogina oteto.